

Rozsudek Nejvyššího soudu SR ze dne 31.03.1990, sp. zn. 2 Cz 126/89, ECLI:CZ:NSSR:1990:2.CZ.126.1989.1

Číslo: 57/1991

Právní věta: Pri rozhodovaní o registrácii darovacej zmluvy, ktorou sa prevádzajú nehnuteľnosti tvoriace podstatný majetok darcu, treba za predpokladu, že darcovi bola právoplatným súdnym rozhodnutím uložená povinnosť zaplatiť vysokú peňažnú sumu, osobitne objasniť a posúdiť to, či k uzavretiu zmluvy nedošlo s úmyslom vyhnúť sa splneniu záväzku a prípadne i súdnemu výkonu rozhodnutia predajom nehnuteľností, a či teda nejde o zmluvu neplatnú (§ 39 O. z.).

Soud: Nejvyšší soud SR

Datum rozhodnutí: 31.03.1990

Spisová značka: 2 Cz 126/89

Číslo rozhodnutí: 57

Číslo sešitu: 9-10

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Registrace smlouvy, Řízení před státním notářstvím, Smlouva darovací, Výkon rozhodnutí

Předpisy: 95/1963 Sb. § 64 99/1963 Sb. § 335 40/1964 Sb. § 39
§ 407

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 57

Pri rozhodovaní o registrácii darovacej zmluvy, ktorou sa prevádzajú nehnuteľnosti tvoriace podstatný majetok darcu, treba za predpokladu, že darcovi bola právoplatným súdnym rozhodnutím uložená povinnosť zaplatiť vysokú peňažnú sumu, osobitne objasniť a posúdiť to, či k uzavretiu zmluvy nedošlo s úmyslom vyhnúť sa splneniu záväzku a prípadne i súdnemu výkonu rozhodnutia predajom nehnuteľností, a či teda nejde o zmluvu neplatnú (§ 39 O. z.).

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. 3. 1990, [2 Cz 126/89](#))

Darovacou zmluvou, uzavretou 31. 8. 1988, darkyňa P. J. previedla na dvoch obdarovaných svoj dom čp. 1503 v Ž. so zastavanou plochou parc. č. 5567/3 a so záhradou parc. č. 5567/2. Spolu s týmito nehnuteľnosťami previedla darkyňa aj ich príslušenstvo pozostávajúce z garáže, studne, oplotenia, vedľajších stavieb, vonkajších úprav a trvalých porastov.

Súčasne s prevodom sa pre darkyňu zriadilo právo doživotného užívania prevádzaných nehnuteľností

v rovnakom rozsahu ako ich dovtedy užívala.

Štátne notárstvo v Žiline rozhodnutiami zo 7. 9. 1988 registrovalo uvedenú darovaciu zmluvu i dohodu o zriadení práva doživotného užívania nehnuteľností.

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol o sťažnosti pre porušenie zákona, ktorú podal generálny prokurátor SR, tak, že týmto rozhodnutím štátneho notárstva bol porušený zákon.

Z odôvodnenia:

Pri rozhodovaní i pri svojej ostatnej činnosti štátne notárstvo vychádza zo skutočného stavu veci, dbá o určitosť právnych vzťahov a o predchádzanie sporom (§ 4 ods. 1 Not. por.).

Ak zmluva svojím obsahom alebo účelom neodporuje zákonu alebo sa neprieči záujmom spoločnosti, štátne notárstvo rozhodne, že sa zmluva registruje; v opačnom prípade rozhodne, že návrh na registráciu zamietá (§ 64 ods. 1 Not. por.).

Neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči záujmom spoločnosti (§ 39 O. z.).

Občiansky zákonník 1) neupravil tzv. odporovateľnosť, ktorou by mohol veriteľ žiadať, aby bolo vyhlásené, že právne úkony dlžníka nemajú voči nemu právne následky, pokiaľ ukracujú uspokojenie jeho pohľadávky. Štátne notárstvo malo však v konaní o registrácii zmlúv skúmať, či právny úkon, ktorého registrácia sa navrhuje, nie je urobený v rozpore s ustanovením § 39 O. z.

Z obsahu darovacej zmluvy, predloženej v prejednávacom prípade na registráciu, a z pripojeného znaleckého posudku je zrejmé, že výlučnou vlastníčkou prevádzaných nehnuteľností sa darkyňa P. J. stala na základe súdneho rozhodnutia vydaného v konaní o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Táto skutočnosť mala štátne notárstvo viesť k tomu, aby sa podrobnejšie zaoberalo výsledkom súdneho konania, najmä malo zistiť, či z vyporiadania pre darkyňu nevyplývajú záväzky, ktorých splnenie by bolo darovaním nehnuteľnosti zmarené.

Zo spisu Okresného súdu v Žiline sp. zn. 6 C 459/87 vyplýva, že rozsudkom z 29. 2. 1988 súd vyporiadal bezpodielové spoluvlastníctvo darkyne P. J. a jej bývalého manžela. Podľa tohto rozsudku boli do výlučného vlastníctva darkyne prikázané už vedené nehnuteľnosti v hodnote 297 931,- Kčs a hnutelné veci tvoriace zariadenie domácnosti v hodnote 26 557,- Kčs; na vyrovnanie podielu bola P. J. zaviazaná zaplatiť bývalému manželovi 158 980,- Kčs do 1. 5. 1986. Rozsudok v uvedenej právnej veci nadobudol právoplatnosť 22. 8. 1988.

Z obsahu uvedeného spisu ďalej vyplývalo, že darkyňa P. J. je dôchodkyňa, ktorej jediným príjmom je zrejme dôchodok; súd prvého stupňa pri prikázaní nehnuteľnosti P. J. vychádzal predovšetkým z toho, že v dome spolu s ňou bývajú jej dve dospelé deti.

Z vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva P. J. a jej bývalého manžela vznikol záväzok P. J. zaplatiť bývalému manželovi 158 980,- Kčs. Ak by darkyňa P. J. svoju povinnosť dobrovoľne nesplnila, mohol by sa uvedený oprávnený domáhať súdneho výkonu rozhodnutia (§ 251 O. s. p.). Vzhľadom na výšku pohľadávky a majetkové pomery darkyne, prakticky jediný spôsob, ktorý môže účinne zaistiť nútené splnenie povinnosti uloženej uvedeným súdnym rozhodnutím, je výkon rozhodnutia predajom nehnuteľnosti (§ 335 O. s. p.) darkyne P. J.

Konanie darkyne, ktorým bezplatne previedla svoj majetok (9 dní po tom, ako rozsudok nadobudol právoplatnosť), z ktorého by bolo možné uspokojiť pohľadávku bývalého manžela, sa javí ako úmysel vyhnúť sa prípadnému výkonu rozhodnutia. Za týchto okolností by potom bolo vedený právny úkon v

zmysle ustanovenia § 39 O. z. neplatný. Rovnako neplatná by bola aj dohoda o zriadení práva doživotného užívania nehnuteľnosti, ktorá nadväzuje na darovaciu zmluvu.

Tým, že štátne notárstvo bez toho, aby skúmalo všetky okolnosti zamýšľaného prevodu, registrovalo darovaciu zmluvu a dohodu o zriadení doživotného užívania nehnuteľnosti, porušilo zákon v ustanoveniach § 4 ods. 1, § 63 ods. 1 a § 64 ods. 1 Not. por. v súvislosti s ustanovením § 39 O. z.

Poznámky pod čarou:

1) zákon č. 40/1964 Zb. (v znení so zmenami a doplnkami vyhlásenom pod č. 70/1983 Zb. a v znení zákonov č. 94/1988 Zb., č. 188/1988 Zb., č. 87/1990, č. 105/1990 Zb., č. 116/1990 Zb. a č. 87/1991 Zb.)